

Авангарда 18

Јубилеј 110

Лист ученика Гимназије у Ћуприји / април 2019.

Поводом добијене републичке награде

Издавач:

Гимназија, Туприја

За издавача:

Директор,
проф. Дарко Миљанић

Уредник:

проф. Срећко Тимотијевић

Лектор и коректор:

проф. Тања Маленовић

Насловна страна:

Алиса Ђорђевић 2/2

Фото:

Анђелија Илић 1/2

Техничка обрада:

проф. Славица Јовановић

Лаура Лазић 3/1

Марија Илић 2/1

Бранко Станисављевић 2/1

Марта Петковић 1/3

Тадија Јовановић 1/3

Милица Ђорђевић

- Признање на републичком такмичењу је показатељ да је наш новинарски тим радио предано, а задовољство је бити похваљен за уложени труд и рад.

Ива Јевтић

- Добијена награда је огроман успех наше школе, а првенствено новинарске секције. То признање потврдило је наш квалитет рада, показало да се сав наш досадашњи труд исплатио и мотивисало нас за нове победе. Остварили смо један од наших многобројних циљева, а то је да уђемо у круг најбољих школских часописа на нивоу државе. Ја сам лично више него поносна, али и захвална што сам све ове године била члан тима који побеђује и надам се да ће се у будућности стално слушати о нашој Авангарди захваљујући новим, млађим генерацијама и њиховим талентима.

Мирјана Ђорђевић

- Било је неочекивано, али је лепо занти да се у Србији цени и вреднује рад средњошколаца.

Аутор: Ива Шћепановић (3/2)

Поводом обележавања 110 година рада школе (1909-2019)

Почетком 20. века, пре скоро 120 година, Ћуприја је имала око 5000 становника и једну основну школу. Велелепно здање ОШ „Ђура Јакшић“, изграђено је давне 1890. године. Тадашњи Ћупричани знали су да цене образовање, јер су знали да им ништа не вреди имовина коју стичу у Ћуприји, ако немају коме да је оставе. Где нема школе, нема ни деце и место брзо опусте. Зато су виђенији људи Ћуприје улагали у образовање са жељом да поред основне, отворе и прву средњу школу за своју децу, и са намером да им деца остану у истом граду и наставе са одржавањем домаћинстава која ће им једног дана предати.

Заузимањем народног посланика Милосава Радојковића из Ћуприје као и неколико угледних ћупријских грађана, Министарство просвете је, на основу Указа краља Петра Првог Карађорђевића од 16. априла 1909. године, одобрило да се може отворити и о своме трошку издржавати Гимназија- прва средња школа у Ћуприји. Тако Ћуприја добија Гимназију под називом *Приватна Гимназија у Ћуприји*, која је издржавана о трошку приватних лица. У Србији је у то време постојала 21 државна и 11 приватних гимназија, међу којима и ћупријска.

С обзиром да Гимназија тада није имала своју зграду, настава се изводила у северном крилу Основне школе „Ђура Јакшић“, на спрату. У овој згради изводиће се настава за

1909. Једна од 11 приватних гимназија

ученике Гимназије од септембра 1909. до 1926. године. Прве школске 1909/1910. године било је уписано укупно 57 ученика и 22 ученице. Први разред је похађао и Душан Матић, будући академик, и завршио га са одличним успехом.

Почетком Првог светског рата настава у школи је била прекинута. Школа је била затворена, а окупациона бугарска војска је користила зграду школе. Уништила је сав школски инвентар и спалила сву школску документацију.

После завршетка Првог светског рата, рад школе је почео тек у априлу 1919. године. У школској 1920/1921. години, приватна школа је прерасла у државну шесторазредну гимназију и мења назив у *Државна Гимназија*. Сада као државна, Гимназија коначно добија своју зграду коју је подигла Општина Ћуприја 1927. године. Зграда је имала 14 учионица, 3 канцеларије, 3 кабинета, салу за свечаности и собу за дежурне служитеље. У овој згради се налази и данашња Гимназија.

1927.

1940.

Професорски колегијум у школској 1932/1933.

Ученици: 23.04.1936.

После Априлског рата 1941. године и окупације земље, гимназијска зграда је заузета за потребе окупаторске немачке војске. За време рата (1941-1944), гимназијалци су наставу похађали у подруму општинске зграде, *Соколском дому*, по приватним зградама, у Добричеву, а лети и поред Велике Мораве. Доста ученика и професора узело је активно учешће у борби против окупатора. После ослобођења града, од 13. октобра 1944. године, зграда Гимназије била је војна болница лаких рањеника. Уз помоћ власти, директор Михајло Живковић је 22. маја 1945. године обновио рад школе.

Преко лета, уз помоћ грађана, школа је обновљена и септембра 1945. године била је спремна за почетак школске године. На крају школске 1945/1946. године, из тадашњег школског извештаја, може се видети да је укупан број ученика у 8 разреда и 25 одељења био 989 (од тога 620 мушких и 369 женских). Укупно је било 23 наставника који су изводили наставу.

У школској 1951/1952. године прешло се на осмогодишње основно образовање па је тиме гимназија постепено постајала четворогодишња средња школа под називом **Виша мешовита Гимназија**.

1946. године 989 ђака и
23 наставника у 8 разреда

Зграда Гимназије је дозидана у главној улици 1953. године и тиме су се добиле додатне просторије школе. Дотадашњи улаз са балконом, на улазу из главне улице, је уклоњен.

Од школске 1954/1955. године наставни програми у Гимназији се стално допуњују новим и квалитетнијим садржајима. Директор школе Милован Миленковић (1954-1964), допринео је подизању приземне зграде у школском дворишту, која је у почетку била намењена за друштвене активности омладине, а касније за кабинете и радионицу. Директор Сава Марковић (1964-1974), утицао је на формирање нових и адаптирање старих кабинета, који су попуњени новим наставним средствима.

Школа мења назив 1968. године у **Гимназија „Поморавски хероји“**.

Потпуна адаптација зграде извршена је у периоду од 1976. до 1979. године (кровна конструкција, електрична инсталација, уведено је централно грејање, физкултурна сала је претворена у библиотеку и кабинете...). На месту директора у то време био је Милосав Величковић (1974-1993).

Са школском 1977/1978. годином почиње реформисано образовање, познато под именом усмерено образовање. У јуну 1980. године завршили су четврти разред и последњи ученици који су се школовали по гимназијском програму, тако да је са школском 1980/1981. годином практично укинута гимназијско образовање. Школа те 1980. године поново мења назив у **Школа за усмерено образовање „Поморавски хероји“**. После 10 година примене усмереног образовања, у школској 1987/1988. години уписана је прва генерација по новом-старом школском програму.

Коначно, са школском 1990/1991. годином школа је уписала у први разред четири одељења гимназије општег смера. Од тада школа ради под именом **Гимназија у Ћуприји**. Овај назив школе остаће до данас. Почетком деведесетих година прошлог века престала је прослава *Дана школе 25. маја* и у наредних неколико година прославе није било. У школској 1994/1995. години почело се са припремама за обележавање прославе 85 година од почетка рада Гимназије. Тада је одлучено да се за обележавање узме датум 16. април, с обзиром да је тог датума, далеке 1909. године, стигао Указ да се може у Ћуприји отворити Гимназија. До данас, овај датум се обележава као *Дан школе*.

Од 1990. год. назив Гимназија у Ћуприји

Ове, 2019. године, обележавамо 110 година постојања и рада школе. Све то време, најстарија средња школа у Ћуприји, дала је велики допринос развоју свог града и шире околине и кроз њу су прошле бројне генерације ученика. Успеху школе допринеле су и бројне генерације просветних радника, које су афирмисале школу и град. И раније, као и данас, наши ученици су заузимали и заузимају истакнута места у друштву. Ова школа их је учила и показала им како треба живети, учити и радити у интересу личног и општег добра.

Данашње генерације наставника и ученика поносне су на њену историју и на успехе које су постигле претходне генерације. Оне се труде да очувају традицију великих постигнућа Гимназије и да је својим успесима знатно унапреде. Ово наслеђе буди понос у сваком од запослених и ученика, бивших и садашњих, али и одговорност да се тако настави и у наредним годинама и деценијама.

Текст написан на основу података из *Извештаја- Гимназија у Ћуприји* и монографија Добривоја Јовановића и Десимира Милосављевића.

Драган Савић, проф. историје

Сјајан почетак школе

(Родитељски састанак одржан 15. 11. 1909. године- 1. разред Гимназије)

И данас има доста оних, посебно из редова родитеља, који кривицу за „лошије“ понашање своје деце преносе на њих, као да су деца одмах израсла и од рођења имала такве навике.

Ако се вратимо на сам почетак рада наше школе, дакле пре пуних 110 година, и прочитамо записник са родитељског састанка у Гимназији, одржаног 15. новембра 1909. године, видећемо колико су и данас те речи актуелне.

Део из Школског годишњег извештаја тадашње *Приватне Гимназије* за 1909/1910. годину са родитељског састанка у школи, између осталог казује:

...Истакнута је потреба, да се наставници што боље упознају са ђачким родитељима, те да удруженом снагом заједнички пораде на васпитању, бољитку и напредку школске омладине. Она је неопходна за правилно васпитање ђачко, јер је познато да и ако би што школа у томе погледу и учинила, кућа може да поквари.

Отуда и школи и родитељима треба да лежи на срцу добро и срећа ђака...

...Старији су криви и одговорни за неупућени свој подмладак. Дрво се савија док је младо...

...Добри и прави родитељи свагда више воле своју децу него себе саме, јер су им она највећи понос, радост и задовољство овога света. У њима и за њих живе... С тога се често чује да је од свих радова васпитање деце најтежа дужност.

Поред тога још и грађански закон, у неколико првих својих параграфа излаже дужности родитеља спрам деце своје...

Да ли треба нешто овим речима данас додати или одузети, а речене су пре 110 година?!

Део текста одабрао Драган Савић, проф. историје

Део историје школе, *Годишњи извештај*

Ђупријска Гимназија је једна од ретких школа у којој се усталио обичај издавања годишњег штампаног извештаја. Годишњи извештај о раду школе садржи имена свих ученика у тој школској години, колектив школе, успех ученика и одељења, фотографије свих одељења, летопис школе, као и све друге бројне активности које су везане за рад школе.

Из најранијег периода сачувани су годишњи извештаји за школску 1909/10. годину, школску 1911/12. годину и школску 1913/14. годину. Сачувано је и 10 бројева издатих извештаја у периоду од 1930-1940. године, као и два послератна извештаја за школску 1945/46. и школску 1946/47. годину. Непрестано се штампа ова вредна школска документација од школске 1965/1966. године до данас.

Поводом прославе стогодишњице рада Гимназије 2009. године, издата је и монографија о стогодишњем раду школе.

Они су нас прославили

За своје вековно постојање, Ћупријска Гимназија је изнедрила велики број успешних ученика. У даљем школовању, многи од њих ће достићи врхунац у својим професијама и они ће бити многобројни професори факултета и школа, генерали, доктори наука, лекари, економисти, врхунски спортисти, али пре свега добри људи. Ово су неки од њих.

Душан Матић, академик

Драгослав Михаиловић, академик

Александар Петровић,
прослављени тренер у атлетици

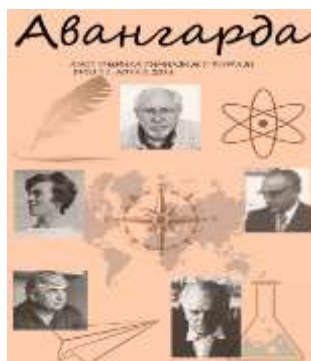

Вера Николић,
светска рекордерка

Драган Здравковић,
европски првак

Из новијих времена, *Авангарда*

2018.

У школи је од 1995. године почео да излази и школски лист *Авангарда*. Уредници првих бројева били су ученици, а касније су ту улогу преузели професори. Приликом прославе јубилеја десетогодишњице излажења листа, садашњи уредник листа *Авангарда*, проф. Срећко Тимотијевић рекао је и следеће: „Десет генерација гимназијалаца је испратило наш лист и свака је у њему оставила траг према себи и времену. Мењали су се и сарадници, уредници, читаоци. Мењала се и *Авангарда*.”

Лист је добио Републичку награду,
3. место међу школским листовима у Србији, 2018. године!

О смислу и значају јубилеја

Ове 2019. године, када обележавамо 110 година постојања наше *Гимназије*, ваља се присетити имена неких ученика наше школе који су дали немерљив допринос у областима и пословима којима су се бавили. Наша *Гимназија* је изнедрила велика имена: књижевника **Драгослава Михаиловића**, проф. др **Александра Марковића** - хирурга, професора Медицинског факултета у Београду, проф. др **Милану Поповић** - педијатра, професора Медицинског факултета у Београду, проф. др **Николу Дудића** - архитекту, професора Архитектонског факултета у Београду, проф. др **Добрилу Лазић**- првог „вуковца“ наше школе, научног радника, продекана Медицинског факултета у Београду, проф. др **Владана Јончића**, професора Правног факултета у Београду, новинаре **Драгана Никитовића** и **Борислава Комада** и легендарне спортисте, **Веру Николић**- светску рекордерку на 800 метара, **Драгана Здравковића**, европског рекордера на 1500 метара, репрезентативца у троскоку **Душана Кошуте** - данас угледног адвоката у Београду и још многе друге. И нешто млађе генерације су заузеле истакнуто место у друштву. Међу нама има лекара, дипломираних инжењера, дипломираних правника... Наша *Гимназија* данас је модерна школа са савременим кабинетима опремљеним рачунарима, паметним таблама, електронским дневницима- свим што је потребно за успешно извођење наставе. Све то олакшава рад, како професора тако и ученика. Наши планови за будућност су велики, а генерације које долазе ће их и остварити!

проф. Јелена Зубовић

Програм обележавања

- 12. 4 - 21. 4. 2019. Изложба *110 година постојања* у галерији Музеја *Хореум Марги* у Ћуприји
- 12. 4. 2019. *Вече под Месечевом меном*, дружење са астрономима, ноћно посматрање неба и фотографисање Месеца у центру града
- 15. 4. 2019. *Изложба ликовних радова и фотографија ученика школе* у холу *Гимназије*
- 15. 4. 2019. Представа *Ко је овде луд* у извођењу драмске секције наше школе у сали *Ниже музичке школе Душан Сковран* у Ћуприји. Режија је поверена професору Владану Цветковићу.
- 16. 4. 2019. *Турнири средњих школа Ћуприје* у фуцалу и кошарци у дворишту *Гимназије*.
- 16. 4. 2019. *Дружење са пензионерима* уз коктел у наставничкој канцеларији *Гимназије*
- 16.4.2019. *Приредба* у сали *Ниже музичке школе Душан Сковран*

Гимназијалка на магичној брани поред Мораве

(Једног мартовског поподнева посетили смо Зору Томецић у њеном стану и ћаскали са њом Алекса Милановић, Анђелија Илић и ја-уредник листа)

Бистирца је мало место између Приједора и Бања Луке. Из ње се, 1972. запутило петнаестогодишње девојче у Београд, на *Политикин крос*. Дошла је, победила и била примећена од тренера Аце Петровића. Тако је љубав према атлетици довела у Ћуприју, у кућу свог тренера, на осам година. Наша школа је, после Вере, добила и Зору.

-Носим лепе успомене из Гимазије везане посебно за професора математике Бранчета и моју разредну Анђелку. Ту су и моји другари Мики Вукчевић и покојни Ћеле.

Своје највеће успехе Зора Томецић је остварила као наш ђак. На *Европском првенству за јуниорке*, у Атини 1975. године освојила је сребрну медаљу.

- Нисам имала времена за радовање. Сама сам, из Атине, отишла на Медитеранске игре у Алжир. Аца тада није био тренер репрезентације. Тамо сам била четврта на 1500 метара. Када сам се вратила у Ћуприју било је лето и школски распуст и тако је то прошло тихо и скромно. На крају те године била сам најбоља млада атлетичарка Југославије.

Следеће 1976. године Зора је остварила олимпијску норму на 800 метара за Монреал. Имала је добар резултат и велика очекивања. Пред одлазак у Канаду је повредила задњу ложу.

- Била сам тужна јер нисам отишла на Олимпијаду. Та ме је повреда у даљем току спутавала да постигнем још боље резултате. Бугари су нудили да ми санирају повреду ако хоћу да трчим за њих. Нисам то прихватила.

Успеси

Треће најбоље време Србије на 800 метара
Десето најбоље време на 1500 метара
Првакиња Балкана на 800 и 1500 метара
Јуниорска рекордерка Југославије на 800 и 1500 метара
Најбоља спортисткиња Поморавља
Бројне победе на кросевима и тркама
37 наступа за репрезентацију

- Атлетика ми је много дала. Не кајем се што сам млада оставила дом, ближње и моју Босну. Имам двоје деце, троје унучади, доста пријатеља и видела сам свет. На почетку сам била део „Једне бране поред Мораве“, а данас сам задовољна жена. Поздрав за моје гимназијалце!

Ово ти нисам причала

Тако у недоглед...

Нервозно грицкање усана, благо дрхтање руку и сломљен врх оловке усудио се да на празној линији савршено белог папира, између скупа чудних речи са знаком питања на крају, остави траг мрље графита.

Треперење бледе светлости готово прегореле сијалице, која на тренутке украде по који мој поглед, даје учioniци уобичајени монотони изглед, док у њој влада неуобичајено тиха атмосфера. Понекад се само зачује шушкање пушкица, када ученик процени да је право време да свом (не)знању мало припомогне, или готово нечујна шапутања о томе како гласи одговор на постављено питање. Ту су и они који су са напретком технологије одлучили да и сами унапреде своје вештине преписивања уз малу (мало већу) помоћ управо те технологије. Наравно не сме се заборавити оних 2% ученика који се не служе ниједним од ових помагала, већ за свој једини ослонац користе, веровали или не, само своје знање и размишљање. Ако сте некад пробали онда знате да то није баш најпааметнија одлука.

Првих пет минута протекну управо у том разгледању околине у покушају да се сазна ко је најбољи за потенцијалног помагача у проблему који за циљ има добијање што боље оцене. Других пет минута прође у разгледању чудних питања, а она нам на први поглед увек буду нејасна, док нека од њих то остају и након наредних погледа. Наредни минути (којих вероватно опет има пет, али због субјективног осећаја који указује на краћи временски период, не можемо их тачно одредити) пролете у дубокој анализи смисла живота. За то сада готово сигурно није право време, мада постоје и они који кажу да не постоји погрешно време за размишљање о животу и његовој сврси. Ову дискусију за сада ћемо оставити неразрешеном.

Та дубокоумна размишљања су производ питања која нам никада неће требати, осим ако изумемо тај 0,001% неочекиване вероватноће (овог пута то стварно и мислим). *Да ли је маховина мушког или женског рода?* Ако сте се сада и сами запитали, одговор овде нећете наћи.

Након завршене ове необавезне и вероватно непотребне припреме својих менталних способности, време је да се пређе на саму суштину часа – дати питањима адекватне одговоре (пожељно тачне). Уовом походу није битно држати се великих мисли филозофа, као што су *Боље је знати мало а темељно, него много а површно* или *Боље је ништа не знати, него знати половично*, већ изнедрити сваки могући одговор, макар он био половичан или површан. Срећа је такође битна у оним ситуацијама када се одговор изгуби негде у глави и немогуће је доћи до њега. Ако је немате, онда вам ту ништа не може помоћи.

Коначно долази то жељно ишчекивано звоно. Означава завршетак напора да се што боље изрази знање, које привидно велико, представља само делић животне умности.

Марија Симић (3/3)

Каже наставник Перици:

Перице, не можеш спавати на часу!

А Перица ће:

Ма, могао бих... Само да не говорите тако гласно.

Le professeur dit à Perica:

Perica, tu ne peux pas dormir en cours!

Perica dit:

Mais, je pourrais... Si vous ne parlez pas si fort.

Велиборе, имао си среће!

Тренутак који ишчекује сваки ученик, позив за прву средњошколску журку. Вриштим из свег гласа. Као гром из ведра неба удари ме реалност. Ипак нисам „тотални промашај“. Гомила питања попут роја пчела зује главом. Мислим шта да обучем, да ли треба нешто да понесем, да ли треба да се појавим сат времена касније или можда да стигнем раније. Никако отићи тачно на време - немам ја уграђен швајцарски сат.

На сва та питања наша сам одговор - златна средна је краљица. Опет не можеш да понесеш нешто и да га не понесеш. Зато сам одлучила - понећу нешто. Ипак одлазим у туђу кућу, са туђим столицама, вратима и бактеријама. Сада је нејасно било само то, шта однети. Истраживала сам. Наша сам његову кућу на фејсу и мислим да би се уз такав кауч, баш уклапао један гоблен моје баке, мотив *девојчица са шеширом*.

- *Гоблен?*- рече мени моја другарица Сања, пресавијена од смеха.

- *Ако ћеш да доносиш нешто, само донеси храну.*

Схватила сам тада да нико не би разумео суштину овог уметничког дела.

- *Хм, хм, храна, у смислу зачињена, кинеска, веганска, брза, здрава, слатка или слана...?*

Само ме је погледала оним њеним погледом.

- *Шалим се наравно, хранљива храна, онаква какву сви волимо. Донећу је!*

Насмејала се и отишла, остављајући ме саму са мојим мислима.

Могла сам да однесем нешто што купим у продавници, али сматрала сам да је то премало уложеног труда. Хтела сам нешто да направим и знала сам шта. Решила сам да спремам моје мафине, без масти, са интегралним брашном и ланеним семенкама (семенке су мој тајни састојак. Не причајте ником). Мафини су се испекли и морам признати нису баш нарасли, али изглед није битан, зар не!? Знам шта може да их спаси. Додајем чоколадни прелив и више нису без масти. Још десет минута. Стижем. Док журно додајем прелив на последњи мафин, руком обарам флашицу са водом и прелив пада право на хаљину коју сам бирала два и по сата. Упс!

Још пет минута до поласка, а на почетку сам. Паметни људи кажу *затвориш очи, избројиш до десет...* Полако! Мораћу узети другу комбинацију одеће.

Отишла сам на журку и кад сам се пред вратима појавила са плехом и колачима бледуњаве браон боје, синило ми је да је чоколадном преливу давно прошло рок и да га не користим већ три године. Успаничила сам се. Могла сам да намиришем блам (мени јако познат мирис). Могла сам да видим другове како повраћају по онако дивном каучу, могла сам да отрујем све...

Бадила сам мафине са којима сам провела три сата са све сивим нерђајућим плехом. Звала сам га Велибор и био је мој омиљени, а завршио је иза куће у дворишту. Извините голубови, врапци, црви и гмизавци. Знам да сте сад окусили моје мафине и дубоко саучешће мамама и татама голубовима, врапцима, црвима и гмизавцима.

Телефон је звонио гласно и упорно.

- *Хало!*

- *Хало, Николина, знаш правимо журку у суботу...*

Николина Петковић (1/1)

Господе, чувај ми их...

Опет четвртак. Опет октобар. И опет јесен...

Увучена кућица жутих фасада непомично мирује у пространом дворишту гледајући ка Везировом брду. Мирује ли и војно складиште? Не чује се ништа. Тишина. Сасвим обично јесење јутро...

19. октобар 2006.

Ни тада нисам волела октобар. Хладна јутра, влажне кише, облачење кабаница, обување гумених чизмица и правац предшколско. Све је то било превише напорно за мене, а и досадно, посебно кад имате свега шест година. Све што тада желите је да весело јурите са другарима по жућкастим тротоарима, ваљате се у опалом лишћу и скакућете по блатњавим барицама, док мама не дође да вас позове на ручак. Ту се углавном дружење за тај дан и завршава јер мама полуди кад вас види онако упрљане.

- Па добро Ива, колико пута сам ти скренула пажњу да се не играш по оваквом времену, а посебно да не скачеш по блатњавим барама?! Види на шта личиш, хајде правац купатило! Брзо, брзо, брзо!

Онда вас казни, ви плачете и она некад попусти па вам дозволи да касније поново изађете напоље, а некад ипак морате остати испред телевизора и гледати свој омиљени цртаћ.

Сећам се да ми је те среде, 18. октобра 2006, било јако забавно у предшколском. Учили смо азбуку, сабирање и одузимање до десет и још много тога. Онда смо имали паузу, па час енглеског. Сећам се колико сам се смејала јер Ђорђе није могао да научи да каже своје име на енглеском. Васпитачица, нежна жена црне косе и милог погледа, стално ме је опомињала како то није лепо. Некад је стварно била строга, али бих јој све опростила чим би нам дозволила да изађемо напоље да се играмо.

Дан је био сунчан, мада је то више било зубато сунце. Када се предшколско завршило, тата је дошао по мене и бициклом ме одвезао кући. Волела сам ту нашу возњу. Увек смо се много добро забављали и ја бих га пуно запиткивала о различитим стварима.

- Тата, зашто је небо плаво?

- Одраз воде, Лолице.

- А зашто је вода плава?

- Одраз неба.

Чак смо певали и химну Партизану, нашем омиљеном клубу.

По повратку из предшколског, на столу ме је чекао топао ручак и омиљени слаткиш, чупавци. Унапред сам знала, уколико не поједем све из тањира, нећу окусити слатко. Шта сам друго могла него да испоштујем тај мамин услов.

Вече је полако падало, а тата се спремао за одлазак на посао јер је те ноћи радио. Ја сам имала обичај да га испитујем о његовом послу, с времена на време коментаришући и Месец кога сам обожавала да посматрам. Огроман, сјајан, тајанствен и далек... Уливао ми је некакву сигурност. Осећала сам се тако безбедно посматрајући га. Месец је био мој заштитник и предмет мог дивљења.

Тата је увек учтиво одговарао на сва моја питања. Научио ме је многим стварима и волео је да филозофира са мном. Мама нас је увек задиркивала како сам ја његова мала мезимица, будући филозоф. Свима нам је то било симпатично и увек смо се томе много смејали.

Када је тата отишао, код куће смо остале мама и ја са мојим млађим братом. Он је тада имао три године и ја сам обожавала да га гњавим, углавном штипкајући његове буцкасте обрашчиће, али кришом, да ме мама не види јер ме је увек критиковала како му остану црвени печати на лицу. Ја сам га заиста сматрала преслатким, малим, буцкастим створењем. Просто нисам могла да одолим његовим образима.

Око сат времена пре поноћи, све се стишало у кући и ми смо заспали. Добро, можда смо бата и ја мало раније заспали јер нам је мама читала приче за лаку ноћ. *Велика песма о једном малом јагњет* у била је незаобилазна и свакако наша омиљена. То је био наш мали породични ритуал пред спавање.

Четири сата после поноћи. Пуцњава, прасак и звук ломљења стакла. Врисак млађег брата и крици маме. Устајем, видим одшкринута врата предсобља и моју уплашену маму на поду. Гуши се, једва дише. Кашљем од дима, пружам јој своје мале шаке и успевамо да дођемо до дневне собе. Узимам телефон док она плачући у крилу љуља мог брата, у спаваћници и рашчупане косе. И даље кашље.

Зовем баку и деку. Гушим се у сузама и једва изговарам свега три речи

- Дођите, плашим се.

Имала сам осећај да ми се кућа окреће за 360 степени. Сваким новим праском и вриштањем брата, све јаче сам стезала своју омиљену плишану играчку, корњачу Шили. Експлозије нису престајале, а одједном су се око мене створили и бака и дека, али и тата, у болничкој униформи. Не знамо шта се дешава, прозорска стакла настављају да пуцају, тата гледа у криво и полунаранцасто небо и чујем га како тихо изговара *Боже, само да није рат*. Деда га тапше по рамену и обојица настављају да ћутке посматрају облаке. Осим даљих експлозија, ништа се није чуло. Између два праска била је мртва тишина.

Следеће чега се сећам је да сам се пробудила око девет сати. Јутро је било прилично мирно и мислила сам да је све оно била једна дечија ноћна мора. Међутим, сломљени прозори сведочили су о трауми коју сам доживела. Ипак је све било стварно.

Отишла сам до кревета својих родитеља који су загрљени спавали. У кревету поред лежао је мој млађи брат, поприлично мирно и складно дишући. Често се у себи питам да ли се он ичега сећа. Сумњам. Тако је и најбоље.

Укључујем телевизор и на вестима чујем *Експлозија војног складишта у Параћину. Повређено 23 људи*. Иза вести се ређају стравичне слике: успаничени људи, демолиран центар Параћина, Ћуприје и других градова у околини. Искључујем телевизор и себи говорим да оно дефинитивно није био сан, оно се заиста догодило.

Поглед ми лута по соби и поново се зауставља на хармоничној слици моје породице, утонуле у дубок сан. Увлачим се у татин топли загрљај и тихо шапућем *Госпode, чувај ми их! Не знам шта бих да им се нешто догоди*. Тата ме љуби у чело и наставља да спава.

Ива Јевтић (4/2)

Пратимо догађаје за вас

У свечаној сали *Старог двора*, крајем јула је обележено 50 година од када је тадашња матуранткиња наше школе, Вера Николић, у Лондону поставила светски рекорд на 800 метара (2:00,5). Тај рекорд је важио следеће три године. На свечаност је као представник наше школе био позван руководилац новинарске секције, професор Срећко Тимотијевић.

Крајем септембра, Туприја је отворила врата *Европској ноћи истраживача* у просторијама *Медицинске школе* и хале спортова *Ада*. Посетиоци су првог дана имали прилику да сами направе свој слајд, да истраже чудесни свет магнета и ферофлуида, виде како се издваја ДНК, упознају се са тајнама светлости, направе сопствена колица на ваздушни погон... Друге вечери вршена су мерења физиолошких параметара пре, за време и после тренинга.

На великој сцени *Атељеа 212* крајем новембра одржана је премијера *Петеријиног венца*, по истоименом делу писца из нашег града, Драгослава Михаиловића. Драма је постављена кроз три Петрије од којих најстарију, удовицу, игра пишчева ћерка Милица.

- *Одлична представа. На премијери је половина сале била сузних очију* - био је пишчев коментар за наш лист.

Интересантно је да је ова премијера уследила 40 година после представе *Протуве пију чај*, такође по тексту нашег бившег ђака.

Добитник овогодишње НИН-ове награде за роман године је Владимир Табашевић за роман *Заблуда Светог Себастијана*, а члан жирија је био и наш бивши ђак Иван Миленковић (на слици први десно), доктор политичких наука. Сазнајемо да је Иван гласао за *Београдски трио* Горана Марковића.

На конкурс *Друштва за српски језик и књижевност Србије* за најбољи школски лист, наш лист **Авангарда бр. 17**, добио је **трећу награду**. Диплому су у просторијама *Филолошког факултета* у Београду, 01. фебруара 2019. године, примили уредник листа, проф. Срећко Тимотијевић, и члан наше новинарске секције, Ива Јевтић (4/2).

Средином марта је у нашем граду одржан *НОУ фест*. Обележен је присуством преко четрдесет факултета и великим бројем стручних предавања. Преко двадесет волонтера наше школе добило је похвале за одлично обављен посао.

На овогодишњем *Дворанском првенству Србије у атлетици* у категорији млађих јуниора, наш Алекса Милановић (2/1) победио је у тркама на 1500 и 3000 метара.

- *Ово ће ми бити огроман стимуланс за предстојећу летњу сезону* - изјавио је Алекса за наш лист.

Март је месец *Франкофоније*, чији је циљ да представи француску културу, обичаје, а пре свега француски језик кроз музику и певање. Лаура Лазих (3/1) је ове године представљала нашу школу на два такмичења у оквиру ове манифестације, у Нишу (у полуфиналној селекцији) и Јагодини (у категорији средњих школа), песмом *Parler à ton père* коју изводи Céline Dion.

- *Ова такмичења остаће ми у лепом сећању. Предивно искуство, дивни људи и прелепа атмосфера* буде у мени жељу да се поново такмичим - додаје Лаура за крај.

На крилима навијача, вођене професором Ђузом, одбојкашице наше школе су се поново пласирале на међуокружно такмичење. Ове године оно ће бити у Великом Градишту, средином априла. Држимо палчеве нашим девојкама!

Матуранти

„Опраштамо се, опраштамо се и страшно дугим ногама одлазимо у свет...“
Још једна генерација, још један растајак, још једне дивне четири године које су прошле као трен. Још хиљаде вредних и јединствених тренутака, осмеха, суза, тајни и љубави које остају дубоко урезане у нашим срцима

Незаборавни тренуци, са екскурзије
Праг-Дрезден-Братислава

Невена и Маша

Невена - *Мало сам запоставила балет због школе.*

Маша - *Нисам ти причала да сам скоро у Загребу била прва у вежби са обручем*

Јована, Маша, Маја и Милица

Иако крећу различитим путевима, стазе
ће им се укрстити на одбојкашком
терену.

Још једна сјајна генерација

Петра

Краљеви немира (одломак)

Трудим се синоћног сна да се сетим, па да са речима полетим.

Али речи, ти краљеви немира, не дају да се о њима сања.

Опет јава, буђење и стварност...

И опет су ту речи на јави, али немају онај ехо, ону сласт, коју су имале ноћас.

Нелсон Мандела је рекао: „Образовање је најмоћније оружје које можете употребити да мењате свет.“ Колико је ђупријска Гимназија допринела њиховом „наоружавању и освајању“ знања показаће време које је испред нас. У томе им желимо много среће и огроман успех! Нема сумње да су они будући успешни млади људи који ће освојити све сфере науке и живота и да ће њихова Гимназија бити поносна на њих! Храбро и уздигнуте главе закорачите у свет интелектуалаца, покажите шта умете и не спутавајте свој ентузијазам, елан и племенитост! Драги матуранти, ми верујемо у вас!

Мина, Мирјана, Андреј

Наши будући истраживачи
промениће базу

Ива, Лука и Александар

Без ово троје приредбе неће бити исте

Из земље осмеха дошла нам је Пенг

Тајланд је држава у југоисточној Азији која се некад звала Сијам. Још је познат и као „земља осмеха“. Бангкок је главни град Краљевине Тајланд, главни индустријски, трговински, политички и културни центар земље. Има 8 милиона становника. Такође је познат и по преко 100 националних паркова. Једна од најпознатијих атракција је Велика палата, која је комплекс храмова, споменика, музеја, маузолеја и пространих паркова.

Далеки Тајланд нам је бар на годину дана приближила Пенг, која је управо из Бангкока дошла.

Нешто више о својој земљи рекла нам је Пенг.

- Тајланд има око 1430 острва.
- Тајландска Нова година се слави априла и зове се „Songtarn“.
- Тајландска застава се подиже у 6 сати ујутру, а спушта у 8 сати увече сваког дана.
- Људи са Тајланда верују да је поштовање када су руке спуштене док разговарају са старијом или неком важном особом.
- На Тајланду је света животиња слон.

Пенг каже да дан започињу одавањем почести тајландској застави у 7:30 часова. Школа им обично почиње у 8:00 и завршава се у 16:00 часова.

Деца, па чак и студенти морају да носе школске униформе.

Углавном викендом излазе да купују, причају, гледају филмове и ручају заједно.

Утисак о Србији

Пенг воли Србе јер су, како каже, људи овде фини и дружељубиви. Увек се смеју и кажу јој „Тао“.

Чему се смеју млади на Тајланду?

„То је наша навика. Наши родитељи и наш наставник уче нас да будемо љубазни, слатки и учтиви. Када имамо неки проблем, ми увек мислимо позитивно и смејемо се. То је добро за наше мисли и одржавање пријатељства.“ додала је Пенг.

Јована Ђорђевић (3/1)

Чиста река је *Cool*

Чиста и хемијски исправна вода је основни предуслов за живот свих живих бића. Нажалост, већина људи то заборавља и сваког дана све више загађује воду отпадним материјама из домаћинства и фабрика. То доводи до умирања више организама услед чега се ремети цео еко систем у води. Долази до тровања риба, а уколико не угину од тровања ми их једемо и тиме и сами уносимо отровне материје у наш организам. У нашем крају је Велика Морава, која нажалост спада у групу најзагађенијих река Србије. Узрок за ово катастрофално стање је дугогодишње загађивање без значајније реакције околине.

За решавање овог проблема потребно је пре свега подоћи свест о важности вода. Када би свако од нас водио рачуна о води, сигурно би загађење било на нижем степену него сада. Ево неких навика које свако од нас може да има и њима допринесе очувању воде.

Смањимо употребу пластике!

- Већи део заврши у рекама, а тада их је још теже очистити.

Не бацајмо смеће!

- У близини реке не бацајмо кесе, лименке и папире. Прикупимо смеће и потражимо одговарајуће место за одлагање.

Поведимо рачуна о неконтролисаним просипању хемикалија!

- Било да су у питању фабрике или појединци, штета по водени систем је огромна.

Шта можемо урадити?

- Акције садње дрвећа поред реке
- Акције чишћења речне обале

ЧУВАЈМО НАШЕ РЕКЕ!

Аутор текста: Силвија Живковић (1/3)

Хајде да дишемо здраво!

Ове зиме су Београд и Панчево, у једном тренутку, били градови са највећим степеном загађености ваздуха у Европи.

У разговору са професорком биологије у нашој школи, Славицом Стевановић, сазнао сам шта утиче на аеро-загађење.

Негативан утицај има коришћење угља и дрва за огрев, рудници (Бор) и каменоломи (Крагујевац), мотори са унутрашњим сагоревањем и др.

Позитиван утицај имају земни гас у индустрији и грејању, струја из ветрењача и соларни панели, подизање паркова, травњака, дрвореда, пошумљавање, свест о здравој и чистој средини (првенствено код младих људи), аутомобили који користе струју као извор енергије, заједнички одлазак до посла и школе и *car sharing*.

Обратимо пажњу на следеће детаље.

- Почетком априла 2018. године, у Чачку су почели да саобраћају аутобуси са хибридним погоном. Они троше 35% мање дизела и за толико мање емитују штетне гасове. Тиме се Чачак придружио Бриселу, Њујорку, Гетеборгу, Кракову, Јесеницама који су то урадили раније.
- У Новом Саду се појавило такси возило које има и електричан и класичан погон.
- Туристичка места на Алпима, почела су да забрањују вожњу аутомобилима на бензин и дизел. Превоз се обавља аутобусима на хибридни погон.

Које су предности оваквих возила?

- Смањено загађење животне средине.
- Јефтинија вожња и смањена потрошња горива.
- Попуст за куповину и регистрацију које дају владе појединих земаља. У Србији тренутно можете купити *Toyota Prius* за 27.500 евра.

Имају ли хибридни аутомобили мане?

- Струја за пуњење батерија је делом „прљава“ тј. добијена из фосилних горива.
- Тешки метали су тренутно незаобилазни при производњи ових возила
- Где одложити толике употребљене батерије?

Са идејом здравије животне средине, ова врста возила полако стиже са севера Европе. Нема сумње да ће генерације садашњих ђака уживати у лепоти и предностима хибридних аутомобила. Уосталом, нашим уставом је дато право на здраву животну средину.

Аутор текста: Владимир Петковић (2/2)

Илустрација: Ања Ничић (1/3)

Опрезно са игрицама

Да ли бисте другари, могли замислити живот без видео-игри? Већина не би јер су оне постале део нашег свакодневног живота. Играње компјутерских игара заступљено је код људи свих узраста, али највише код млађих генерација.

Шта нам раде?

Игрице могу довести до тога да прекинемо да причамо међусобно због недостатка концентрације. Спречавају нас да размишљамо сами јер стално трагамо за нечим што би нам одвлачило пажњу. Насиље у игрицама убија емпатију у нама и чини нас агресивним. Понашамо се као ликови из игрица и копирамо их иако то можда повређује људе око нас.

Самоћа у маси

Превише времена проводимо у својим собама и играмо се у виртуелном свету уместо да истражујемо стварни. Због тога имамо мањак контакта са пријатељима, а мањак пријатеља и затвореност могу прећи у депресију.

Здравље и лепота

Најчешће завршимо са лошим видом, а осим њега кривимо кичму, умарамо се, добијамо грчеве и болове у мишићима итд.

Има нешто позитивно у игрицама

Игрице побољшавају визуелно-просторне представе. Помажу нам да лакше учимо или да са прецизношћу радимо више ствари истовремено. Уз њих још као мали учимо компјутерски језик, језик будућности. Игрице нам често дају осећај макар и тренутне моћи и вредности која нам понекад недостаје.

Истраживања

Ранија истраживања су нам показала да је 3% тинејџера и 0,3% тинејџерки зависно од игрица, а 10% од интернета.

Моја генерација

Полако почињемо да губимо интересовање за видео-игре. Све су скоро исте и више нам није занимљиво. Почињу да нас занимају друге ствари као што су љубав, журке, школа...

За мене, прихватљиве игрице

Нису све видео-игре са истим негативним ефектима. Такве су углавном досадне јер борбене игрице подстичу осећај да будемо бољи од других играча. За мене су прихватљивије видео-игре *NBA* или *Fifa*, игрице за праве љубитеље спорта.

Савет

Играјте игрице, али не превише насилне и не предуго!

Аутор текста и илустрације: Ања Ничић (1/3)

Будућност је стигла – Нанотехнологија ће изменити свет

Нанотехнологија је најнапреднија технологија данашњице и водећа технолошка димензија сутрашњице, којом је процес стварања и дизајнирања нових материјала уведен у свет атома, у нано димензију која представља милијардити део метра.

Појам нанотехнологија потиче од грчких речи нано, што значи патуљак, и речи технологија чији би буквалан превод био занатска вештина. Нанотехнологија се дефинише као интердисциплинарна наука која проучава физичке, хемијске и биолошке особине молекула и атомских честица. Наноматеријали су сви предмети и честице којима је бар једна димензија између 1 и 100 нанометара. Дакле, нанотехнологија се бави проучавањем веома малих ствари које је могуће видети само уз помоћ најјачих микроскопа.

Најважнија разлика између основних материјала и наноматеријала је у томе што наноматеријали на малој површини имају велик број атома, што доводи до тога да они имају изразиту површинску енергију и велику специфичну површину по јединици масе и због тога се одликују високом реактивношћу. Генерално, нанотехнологије побољшавају особине материјала, смањују њихову масу, повећавају њихову стабилност и унапређују њихову функционалност.

Фулерени

Фулерени представљају алотропску модификацију угљеника, код које су све три димензије нанометарских величина. Ова форма угљеника налази се у космичкој прашини, а на Земљу је највероватније доспела метеорским кишима. Могу се користити као суперпроводници на релативно високим

температурама. Неметални феромагнетни материјали користе се као пречишћивачи природног гаса. Такође, у медицини се користе као антиоксиданси, фотосензитери, инхибитори вируса и бактерија, а имају своју примену и у козметици.

Најпознатији, уједно и највише проучаван фулерен представља молекул C_{60} . Сачињен је од шездесет угљеникових атома који су распоређени у 20 хексагона и 12 пентагона. Налик је на фудбалску лопту па је стога његов први назив био фудбален. Као индивидуални молекул, C_{60} чвршћи је од дијаманта, међутим, када кристалише, кристална решетка му је мека скоро као код графита. Иако врло стабилан, молекул C_{60} је неочекивано реактиван, тако да је данас познато више од 6500 потпуно нових једињења на бази овог молекула. Неке од његових карактеристика су стварање стабилних и нестабилних агрегата, висока хидрофобност, присуство снажних кохезионих сила између молекула фулерена у чврстом стању, фотоактивност, способност примања и отпуштања електрона и релативно висока хемијска реактивност.

После открића других алотропских модификација уследила је масовнија производња молекула C_{60} и C_{70} , а развила се и посебна научна грана у хемији, хемија фулерена. Дериватизацијом фулерена је добијене на хиљаде нових једињења од којих су нека показала биолошку активност и самим тим представљају велики научни изазов у нано истраживањима и неким биомедицинским истраживањима.

Графен

Истовремено и најтањи и најјачи, готово провидан, а толико густ да ни најмањи атоми плина не могу да прођу кроз њега. Одличан је проводник струје, јачи од челика, а његова растегљивост може да досегне и до 20%. Овај материјал представља дводимензионалну угљеникову структуру, која има изглед пчелињег саћа.

Двојица научника, Андре Геим и Константин Новоселов, су 2004. године успели да изолују графен. За издвајање су користили лепљиву траку (селотејп) и њом скинули један графитни слој с масивног узорка графита. Графит дебљине једног милиметра садржи три милиона слојева графена наслаганих један на други, али лабаво међусобно повезаних. Као материјал, графен има изузетно специфична својства. Електрицитет проводи једнако добро као и бакар и добар је проводник струје и топлоте. Има врло високу тачку топљења тако да се може користити на много вишим температурама од силицијума. Поседује и необично високу вредност унутрашње проводљивости. Веома је јак, чак сто пута јачи од челика.

У графену се електрони крећу практично без икаквог отпора, скоро па брзином светлости. Пошто је практично провидан и добар је проводник, графен је подесан за израду провидних екрана осетљивих на додир, светлосних панела и соларних ћелија. Помешан с пластиком, омогућио би да се израде лагани и посебно јаки композитни материјали за следећу генерацију сателита, авиона и аутомобила. Овај материјал користи се и за израду рекета, а Новак Ђоковић и *Andy Murray* играју рекетима направљеним од овог материјала.

Наноцеви

Овај угљенични наноматеријал је открио Јапанац *Sumio Iijima* 1991. године током синтезе фулерена. У материјалу допонованом на катода биле су присутне различите угљеникове структуре, а међу њима и наноцеви које никада до тада нису уочене. *Iijima* је установио да се угљеникове наноцеви састоје од концентрично увијених графитних листића. Наноцеви су уређене, шупље

наноструктуре које су састављене од угљеникових атома везаних један за други помоћу sp^2 веза. Могу се замислити као графенске плоче роловане у цилиндри.

Наноцеви имају својства која им омогућују примене у нанотехнологији, електроници, оптици и другим областима технологије. Конкретно, због велике топлотне проводности, механичких и електричних особина, угљеничне наноцеви налазе примену као адитиви материјала за побољшање њихових особина. На пример, већ су нашле примену за ојачавање бејзбол палица, штапова за голф, или ауто-делова израђених пре свега од угљеничних влакана.

Аутор текста: Мирјана Ђорђевић (4/1)

Заборављена хероина Великог рата

- *О рату није причала осим да је био суров, ужасан, али да се за земљу морало дати све. То је био дуг отаџбини* - каже Софијина праунука, Сања Крسمановић Тасић.

Кроз историју ратовања мушкарци су имали водећу улогу. Са формирањем патријархалног друштва и традиције улога жене се занемарује. Временом долази до битних промена и превирања у којима се историја у датом тренутку није ни питала за судбину жене. Судбина им је баш предодредила да у појединим друштвеним сукобима преузму улогу ратника.

Рођена је 1895. године у Београду, на Дорћолу, као ћерка месара. Имала је много сестара, али не и брата. По избијању Првог балканског рата, Софија је била тек матуранткиња. Тада се, као четнички добровољац, јавила *Народној одбрани* пред којом је положила тест. Затим је прошла обуку у Врњачкој бањи и Прокупљу. Сматра се да је, као и Милунка Савић, користила мушко име „Софроније“ како би се боље уклопила и била примљена у српску војску. Прво учешће у борбама имала је на Црној Чуки и Вељој Глави. Сматра се првом женом борцем у српској војсци. Постала је позната по томе што је изводила диверзије и изненадне нападе дубоко иза непријатељских линија. Француски репортери који су извештавали са фронта прозвали су је *српска Јованка Орлеанка*. Те исте 1912. године била је на насловници француског листа *Le petit Journal*.

Учествовала је и у Другом балканском рату и по његовом завршетку запослила се као чиновница у склопу железнице. Њен мир кратко је трајао. Почео је Први светски рат. Софија је пожурила на фронт и у ноћи између 28. и 29. августа учествовала је у првој бици у којој је разбијен аустроугарски десант на Београд.

Учествовала је у биткама на Дрини и Колубари. У октобру 1915. Године, током Макензенове офанзиве, борила се у чувеној последњој одбрани Београда којом је командовао мајор Драгутин Гавриловић. Преживела је и придружила се војсци и српском народу у његовој Албанској голготи, када је била рањена. Изгубила је део стопала и остала инвалид. Након рата удала се за свог ратног друга и саборца, посветила се кући и породици и није се појављивала у јавности. Преминула је 1979. године и уз војне почести сахрањена је на *Новом гробљу* у Београду.

Софија Јовановић, по показаној храбрости жене и борца, стоји раме уз раме са чувенијом Милунком Савић. Њена грађанска лојалност и скромност могу бити пример будућим генерацијама. У даљем проучавању наше историје, тежимо да се присетимо свих наших *незнаних јунака* који су своје животе дали за оно у шта верују.

Аутор текста: Тадија Јовановић (1/3)

Живот ти пружа више од дроге! Реци не!

Живимо у времену где су све информације на клик од нас, а и даље смо неинформисани. Све су чешћи наслови у медијима о употреби наркотика међу адолесцентима и њиховим кобним завршецима. Да ли се запитамо како је могуће, да и поред толиких предавања и знања о штетним дејствима, наркотици ипак стижу до нас? Зашто је у нашој непосредној близини ОПАСНОСТ? Како да је препознамо и одупремо се мрачној страни?

У адолесценском периоду већина нас постаје бунтовна, испробава нове ствари, има жељу за доказивањем (чак и када то иде у лошем правцу). Такође, проблеми које сви као поједици имамо, знају да нас сломе и да утеху онда тражимо у алкохолу, цигаретама, а све чешће и дрогама. **Мењамо живот за тренутак задовољства.** Нажалост, и особе које су изван ове приче могу бити лако увучене од стране треће особе (познаника, тек стечених пријатеља, непознатих особа...). Некада су нас опасности вребале у дискотекама, на улицама, а данас, све чешће дрога доспева и у кругове школе.

Поред илегалних дрога, постоје и илегалне лабораторије у којима се врши прерада и дорада постојећих наркотика. Њиховом прерадом се повећава негативан ефекат који је велики у сваком смислу. Пример за ову појаву је нова врста екстазија која је у малим количинама однела више живота.

ЗАБЛУДЕ О ДРОГИ

- Постоје „лаке“ и „тешке“ дроге.
- Данас сви узимају дрогу.
- Све треба пробати.
- Марихуана није опасна.
- Није опасно повремено узимати дроге.

ИСТИНЕ О ДРОГИ

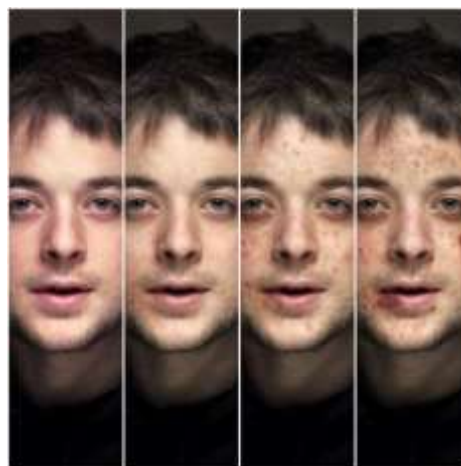
- Могуће је престати са узимањем дрога.
- После лечења може се живети нормално.
- Свако је ковач своје среће.
- Живот без дроге може бити леп.
- Тешко је бити млад у данашње време.

Поред наркотика, у психоактивне супстанце спадају и разни лекови, често аналгетици. Уз неправилно и непрописно конзумирање и они стварају зависност, али и оштећење здравственог стања. Неки од лекова се у апотекама продају без рецепта па су тако доступни злоупотреби корисника.

У свакој бици, па и у овој, морамо добро упознати непријатеља да бисмо га победили. Ниједна психоактивна супстанца не делује исто на организам, а доста тога зависи и од корисника. Нечији организам може поднети велике количоне наркотика, а за неког је и мала доза смртоносна.

Кад уђеш у проблем са дрогом, престајеш и да волиш и да се купаш и да једеш...Престајеш да радиш све што је људско. Свашта може човеку да убије живот: болест, метак, нож, отров... Али човека у човеку може да убије само дрога- одломак из књиге Љубав у доба кокаина

Свако од нас се током живота сусретне са неким лепим и неким мање лепим стварима. Буде срећан, али и тужан. Нико се не бори истом снагом, нико се не смеје истом јачином. Зато смо питали ученике наше школе шта их чини срећнима, шта раде кад су тужни, али и како би помогли младима који конзумирају наркотице.

Помисао да су људи које волим уз мене и да имам подршку у било ком тренутку, да радим оно што волим (конкретно фотографија, музика и плес) ме чини срећном и испуњеном. Првенствено сматрам да треба да се ослободимо лоших мисли и ствари које нас чине тужнима. Када сам ја тужна, прелиставам своје радове у виду фотографија и себи доказујем колико сам постигла за неко кратко време. Сматрам да је разговор најбољи лек за све, јер не може се вечито бежати од реалности и проблема. Такође, провод је много бољи са добрим друштвом, уз добру музику него под дејством наркотика.

Анђелија Илић 1/2

Срећном ме чини дружење. Свако гради своју срећу, сам за себе, али некако ја више волим да је поделим са другима. Када сам тужна, обично волим да слушам тиху и мирну музику која ме опусти. Утонем у свет књига и тако читам сатима. Пре свега, јако је важно да схватимо на време и пре конзумирања било какве дроге, да је јако штетна.

Лаура Лазич 3/1

Када сам продуктивна и када проводим време са мени драгим људима, ја сам најсрећнија. У тужним тренуцима тренирам, цртам или већ нађем неки начин да се удаљим од негативних мисли. Наркоманија као предмет у школи и још већа предострожност од стране власти би смањила број младих који постају зависници.

Маша Матић 4/3

Добро истрчане трке, као и успешно завршене планиране дневне обавезе ме испуњавају. Ретко кад сам тужан, али кад се то деси трудим се да будем што више са својом породицом и повратим позитивну енергију. Указао бих свима на могуће последице дроге и саветовао да што више времена проводе на спортским теренима.

Алекса Милановић 2/1

Пронађи своју снагу у спорту, уметности, музици, правим пријатељима! Склони се са улице! РЕЦИ ДРОГИ – НЕ!

НЕ ТРЕБА ТИ ХЕРОИН ДА БИ БИО ХЕРОЈ!

Аутор текста: Милица Ђорђевић (4/1)

Насиље у породици

Жртве породичног насиља могу бити сви чланови породице, супружници, али и деца. Узраст и пол нису пресудни, као ни веровање да су увек само жене жртве (иако у већини случајева јесу).

Тешко је одредити узроке, али то су углавном :

1. финансијска ситуација
2. алкохолизам
3. наркоманија
4. незадовољство послом
5. сексуалне фрустрације

Насилници су углавном асоцијалне особе које не осећају грижу савести, кривицу и тугу .

Ако се у породици поштујете и волите, онда насиље бежи од вас.

Физичке повреде пролазе, али се на плану психе код жртава јављају депресија и ментални поремећаји. Честа појава су и поремећаји у исхрани, алкохолизам, наркоманија и склоност ка самоубиству.

Последице насиља трпе и они који нису учесници.

Ако приметите да људи око вас трпе насиље (физичко или психичко) будите им подршка. Укажите им да нема разлога за страх од даљег злостављања у случају да пријаве насилника, био то партнер, родитељ или нека трећа особа. Упутите их психологу, лекару, полицајцу или неком другом стручном лицу.

Насиље над женама, најлепшим божијим створењима

У протеклих 10 година у Србији убијено је 327 жена у породичном насиљу. То је у просеку 32 жене годишње. Од почетка 2018. године убијено је 25 жена, што је мање од просека, али и даље неприхватљиво.

Дан против насиља над женама је 25. новембар и ове године се обележио под мотом *Нека свет постане наранџаст! Чујте и мене!*

Оно што почне вриском, не сме се завршити ћутањем!

Ако си жртва насиља или познајеш неког ко трпи батине, увреде или друге врсте узнемиравања и нападања, то мораш рећи гласно!

- Већина жена остаје у браку да би сачувала углед породице и саму породицу. Трпеће понижења, батине и увреде. Ако познајете било коју жену која је у оваквој ситуацији дајте јој до знања да не треба да трпи насиље и да није сама. **БУДИТЕ ПОДРШКА!**

Аутор текста: Николина Китаноски (3/1)

Пријемни испит без панике

Оног момента када кренемо да корачамо школским ходницима као најстарији ученици школе – матуранти, једни крену да нам завиде јер ускоро завршавамо, а други нас пак жале јер нашем детињству полако, али сигурно долази крај. Оно што је чињеница јесте да нам се обавезе у четвртом разреду удвоструче – савладавање школских обавеза, ваннаставних активности, спремање матурског испита, можда и најважније, спремање пријемног испита за упис на жељени факултет.

С обзиром на то да се мени све више приближава овај стресан период, одлучила сам да поразговарам са старијим друштвом које је положило овај *испит живота*, како бих пронашла адекватне савете за себе, али и за све наредне генерације – будуће матуранте.

Одаберите факултет

За почетак је важно да одлучите на ком факултету бисте волели да студирате. Ако не знате одговор, посаветујте се са људима који су вам блиски и за које верујете да могу да вам помогну око овог избора. Наравно, постоји могућност да се консултујете и са школским психологом или педагогом. Проверите који су признати факултети, урадите тест професионалне оријентације, читајте форуме студената факултета на интернету, сазнајте која су тражена занимања у Србији... Оно што је најбитније је да на крају ипак сами донесете ову одлуку јер се ипак ради о вашем будућем занимању, па и самом животу. Разграничите да ли вам је битније да је ваше занимање перспективно или бисте ипак више желели да се бавите нечим што волите. Идеално би било када бисте ту пронашли средину. Такође, веома је важно да последње школске дане добро испланирате како бисте били у могућности да све постигнете.

Испланирајте своје обавезе

Додатни притисак су и школске обавезе које, како се приближава крај школске године, нису ништа мање, а уз све то још и пријемни испит морате да спремите. Дакле, уз нешто добре организације и доста рада, могуће је уписати жељени факултет. Важно је да не паничите и да се добро организујете. Кампањском учењу више нема места. Како бисте постигли што бољи успех у школи, дајте све од себе да редовно *грејете столицу*. На тај начин ћете своје дневне обавезе много лакше ускладити са спремањем пријемног и самим тим мање ћете се нервирати. Кампањско учење изискује много времена и енергије, а с обзиром на то да крај године доноси и више контролних задатака и одговарања, спремање за исте ће вам одузети драгоцену време, не само тог дана већ и касније јер ћете неминовно морати одвојити време за одмор.

Спремање пријемног испита

Што се тиче почетка спремања пријемног испита, не постоји неко идеално време већ је све то релативна ствар. Процените своје знање и на основу тога донесите закључак када треба кренути са радом. Распитајте се о литератури која ће вам помоћи да спремите пријемни испит. Није лоша идеја да контактирате некога ко већ студира на факултету који бисте уписали. Уколико немате никог ко вам је близак, проширите круг пријатељстава међу којима можете наћи неког ко ће вам бити од помоћи. Постоје и разни часови који су усмерени на припрему пријемног испита. Распитајте се за њих, као и за то који од часова су најбољи и најефикаснији за оно што је вама потребно - свака помоћ је добродошла, нарочито ако желите да се упишете на неки од популарнијих факултета.

Највећи део припреме је ипак на вама. Немојте одлагати припрему за пријемни на месец дана пре самог испита, јер ћете тада учити на брзину, бићете у паници и шансе да не положите пријемни испит због стреса и премора биће знатно веће. Направите план рада по ком ћете сваки дан обрађивати одређени део градива. Не би било добро да тај део буде премали (требаће вам пуно времена), а ни превелики (брзо ћете се преморити и мало је вероватно да ћете моћи да се држите тог плана због свих осталих обавеза).

Када завршите са учењем, изађите на пријемни испит, онако пуни знања и без панике и покажите свима како се то ради!

Срећно!

Аутор текста: Ива Јевтић (4/2)

Teacher :

Nenad, this paper about your dog is the same as your brothers.

Nenad :

Well, of course. It is the same dog.

The teacher says to Perica:

Perica, you can't sleep in class!

Perica:

Well, I could... if you didn't talk that loud.

Отац :

Кад год те сине погледам, ти не учиш! Шта то треба да значи?

Син :

То значи да ме стално гледаш.

Учитељица :

Ненаде, овај твој састав о твојем псу је исти као састав твог брата.

Ненад :

Па, наравно. Исти је и пас.

Хоћу да будем Светлана Захарова

Балет је стара игра настала још у осмом веку, а школа балета *Студио М* из Параћина једна је од најбољих и најозбиљнијих балетских школа у Поморављу. Настала је пре 28 година, а основала ју је Магдалена Петровић. Из наше школе часове балета похађа пет девојака: Невена Миљанић, Јована Ђорђевић, Марта Милојевић, Анђелија Илић и Ема Зоњић. Балет тренирају од најранијег детињства.

Разговарала сам са њима о уметности, школи и животу. *Балет за мене представља бег од баналне и монотоне свакодневице - каже Марта, а потом Ема додаје- Уз балет сам стекла важно животно искуство специфично за ту врсту уметности . - Балет ме испуњава и увек ме орасположи, а док играм испољавам своје емоције и покажем оно што некад речима не могу - прича Јована.*

- Иако је потребно много труда, вежбања и одрицања никад се нисам покајала. Поносна сам што сам балерина. Осим правилног развијања, добре грађе, музикалности, балет ми је донео и много пријатеља - завршава Невена.

Осим на концертима које имају сваке године, наше балерине наступају и на такмичењима. Нека од такмичења су:

- *Дани игре,*
Бела Паланка, 1. награда
- *Аранђеловац фест,*
Аранђеловац, 2. награда
- *European Grand Prix,*
Темишвар, две 1. награде,
једна 2. и две 3.
- *5678 comunity,*
Београд, једна 1. и једна
2. награда

Аутор текста: Силвија Живковић (1/3)

Уз амбицију и труд до Републичког такмичења

Новинари и информатичари са професорком Славицом

Препознајете ли Матију?

Тијана и Алекса наше атлетске наде

Такмичари из књижевности са професоркама Тањом и Јеленом

Петар и проф. Оља

Честитамо свима и желимо пуно
успеха!